OVERVIEW OF תפלת שחרית-2

Support For A Liturgical Rule From The Study Of The יום כיפור Of שמונה עשרה

Point 4

The text of the שמונה עשרה שמונה עשרה that is recited by individuals and the text of שמונה עשרה that is repeated by the שליח ציבור were not expected to always be identical. The שליח ציבור was given leeway to add to the text recited by the individuals for the purpose of enhancing the repetition of שמונה עשרה.

Professor Ezra Fleischer in his book: תפלה ומנהגי תפלה ארץ–ישראליים תקופת הגניזה, at page 50 states the following:

אבחנות אלו לא סוף דבר שהן מאפשרות לקבוע בנוסחי התפלה שלנו רשויות נבדלות לפרוזה ולשירה; הן גם פותחות לנו שער לחשיפת מוצאם של אחדים מקטעי התפלה העולים לפנינו כנוסחי קבע, ולזיהוי מקורם ברמה של התפילה הקומה, היא רמת תפילתם של שליחי הציבור במעמד הרבים. מן המפורסמות היא שבהרבה בתי כנסיות קדומים בארץ ישראל נתקיימו זמן רב ביחד, זה ליד זה, שתי מערכות תפילה, ששתיהן היו קבועות כמעט באותה מידה: אחת של היחידים, ואחת של החזנים. למן זמן היווצרותה של השירה הפיימנית כך נערכה התפלה בציבור: הקהל אמרו את נוסחי הקבע הפשומים בלחש, איש כהרגלו, אבל שליחי הציבור לא חזרו בקול רם על אותה לשון עצמה, אלא אמרו במקום זה תפילה אחרת, נמצלת ומסולסלת יותר, מסודרת בצורות של שיר.

Translation: Our analysis of the prayers leads us to conclude that separate sources led to the introduction into the Tephilot of words that follow a prose form and words that follow a poetic form. Our analysis further opens a door to uncovering the origin of some parts of the current fixed prayers and the identification of their source as following the text of the prayer as it was recited by the prayer leader when ten men were present. It is well known that in many early synagogues in Eretz Yisroel there existed side by side two forms of Shemona Esrei, both established at the same time, one that was recited by the individual congregants and one that was recited by the prayer leader. From the time of the birth of poetic liturgy (piyuttim) this is how the services were conducted: the individuals when reciting Shemona Esrei would follow the standard text with which they were familiar. The prayer leader would not repeat out loud the same text but would instead recite a different version, one that was more flowery and frilly and arranged in a poetic form.

Professor Fleischer traces the origin of קדושה to this practice. The insertion of פיוטים into the repetition of שמונה עשרה of the ימים נוראים is another example. One feature of the שליח ציבור of the שמונה עשרה supports the argument that the practice of the שמונה עשרה to modify שמונה עשרה when repeating it originated as early as the time of the אונה אונה שמונה.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז' עמ' ב'–תנו רבנן: מצות וידוי ערב יום הכפורים עם חשכה. אבל אמרו חכמים: יתודה קודם שיאכל וישתה, שמא תמרף דעתו בסעודה. ואף על פי שהתודה קודם

שאכל ושתה, מתודה לאחר שיאכל וישתה, שמא אירע דבר קלקלה בסעודה. ואף על פי שהתודה ערבית, יתודה שחרית, שחרית, יתודה במוסף, במוסף, יתודה במנחה, במנחה, יתודה בנעילה. והיכן אומרו? יחיד אחר תפלתו, ושליח צבור אומרו באמצע. מאי אמר? אמר רב: אתה יודע רזי עולם. ושמואל אמר: ממעמקי הלב. ולוי אמר: ובתורתך כתוב לאמר. רבי יוחנן אמר: רבון העולמים. רבי יהודה אמר: כי עונותינו רבו מלמנות וחמאתינו עצמו מספר. רב המנונא אמר: א-להי, עד שלא נוצרתי איני כדאי עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי הרי אני לפניך כלי מלא בושה וכלימה. יהי רצון מלפניך שלא אחמא ומה שחמאתי מרוק ברחמיך אבל לא על ידי יסורין. והיינו וידויא דרבא כולה שתא. ודרב המנונא זומא ביומא דכפורי. אמר מר לא על ידי יסורין. והיינו וידויא דרבא כולה שתא. ודרב המנונא זומא ביומא דצבורא ואמר אבל דאמר בר המדודי: הוה קאימנא קמיה דשמואל, והוה יתיב, וכי ממא שליחא דצבורא ואמר אבל אנחנו חמאנו קם מיקם. אמר, שמע מינה: עיקר וידוי האי הוא.

TRANSLATION: Our Rabbis taught: The obligation of confession of sins comes on the eve of the Day of Atonement, as it grows dark. But the Sages said: Let one confess before one has eaten and drunk, lest one become upset in the course of the meal. And although one has confessed before eating and drinking, he should confess again after having eaten and drunk, because perchance some wrong has happened in the course of the meal. And although he has confessed during the evening prayer, he should confess again during the morning prayer; and although he has confessed during the morning prayer, he should do so again during the Musaf additional prayer. And although he had confessed during the Musaf, he should do so again during the afternoon prayer; and although he had done so in the afternoon prayer, he should confess again in the Ne'ilah concluding prayer. And when shall he say the confession? The individual after his 'Amidah Prayer', the public reader in the middle thereof. What is it the text of the confession? Rab said: 'You know the secrets of eternity'. Samuel said: From the depths of the heart. Levi said: And in Your Torah it is said . . . R. Johanan said: Lord of the Universe, etc. Rab Judah: 'Our iniquities are too many to count, and our sins too numerous to be counted'. R. Hamnuna said: 'My G-d, before I was formed, I was of no worth, and now that I have been formed, it is as if I had not been formed. I am dust in my life, how much more in my death. Behold I am before You like a vessel full of shame and reproach. May it be Your will that I sin no more, and what I have sinned wipe away in Your mercy, but not through suffering'. That was the confession of sins used by Rab all the year round, and by R. Hamnuna the younger, on the Day of Atonement. Mar Zutra said: All those texts are necessary only when he did not say: 'Truly, we have sinned', but if he had said: 'Truly, we have sinned', no more is necessary, for Bar Hamdudi said: Once I stood before Samuel, who was sitting, and when the public reader came up and said: 'Truly, we have sinned', he rose. Hence he inferred that those words fulfilled the requirement for confession.

This source confirms that at the time of the גמרא on יום ביפור the שליה ציבור recited during the repetition of the שמונה עשרה of ברכה of ברכה. On the other

^{1.} רבנו יהודה ב"ר יקר explains why reciting the word: וידויי is the complete וידויי that is required:

אף על פי שחבר הוידוי מן האלפא ביתא אומר תחלה חמאנו קודם לשאר וידויים, כדאמרינן בתנחומא: (במדבר כא', ז') ויבא העם אל משה ויאמרו חמאנו, כיון שאמרו חמאנו מיד נתרצה להם. ואמרינן במקום אחר (תנחומא בלק י'): שכל מי שחמא ואמר חמאתי אין רשות למלאך ליגע בו.

Translation: Even though Viduy consists of lines whose first words follow each other alphabetically, we still recite the words: we sinned before all those line as it is written in the Midrash Tanchuma (Bamidbar 21, 7): the people came to Moshe and said: we sinned. Because they admitted that they sinned, they were immediately forgiven. We learned a similar idea from another source (Tanchuma Parshas Balak 10): anyone who sins but then admits that he sinned, the angel who was sent to administer a punishment will not do harm to him.

להבין את התפלה

hand, those congregated recited וידוי after completing the silent שמונה עשרה. The reason that the קידוש היום of ברבות and not after the קידוש היום of and not after the קידוש היום of were completed was not explained by the שמונה עשרה. On page 304 of his book: A Guide To Jewish Prayer, my Rebbe, Rabbi Yeshaya Wohlgemuth, זצ"ל, provides an explanation for this difference in practice based on what he heard from Rabbi Joseph Soloveitchik, זצ"ל:

An individual who is sincere about saying Vidui and about repenting may be so embarrassed and ashamed and upset by former actions that he or she will break down and never finish the prayers. Therefore, it's best for the individual to say Vidui after finishing the Amidah. The chazzan, on the other hand, is our representative before G-d. He is not personally involved. He can certainly finish the Amidah. Therefore he says Vidui in the place where it belongs, in the blessing mentioning the special sanctity of the day.

Some ancient versions of שמונה עשרה for יום ביפור provide that individuals during the recital of the silent קידוש היום of שמונה עשרה both in the קידוש היום of ברכה and after שמונה עשרה. This fact supports one of the rules of liturgical practice that we have been espousing that even though the גמרא provides for a liturgical practice, that statement by the איז does not prove that a conflicting and equally authentic liturgical practice did not exist. The following are some of those ancient סידורים:

סדר רב עמרם גאון (הרפנס) תפילת ערבית של ליל יום הכיפורים²-ומתחיל והוא רחום עד פורס סוכת שלום עלינו ועל כל עדת בני ישראל ועל ירושלים. וסדר התפלות כך הוא, יחיד אומר בסוף מגן, ורצה והנחל לבניהם את יום הכפורים הזה באהבה, לסליחה ולמחילה וכפרה ולמחול בו את כל עונותינו. זכרנו לחיים וכו'. ובאתה גבור אומר מי כמוך וכו'. לדור ודור. וקודם שיחתום אומר ובכן תן פחדך, ובכן תן כבוד, ובכן צדיקים וכו'. אתה בחרתנו מכל העמים וכו' עד את יום הכפורים הזה. את יום מקרא קדש הזה. את יום סליחת העון הזה, למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחול בו את כל עונותינו זכר ליציאת מצרים.

אבל חמאנו אנחנו ואבותינו. אשמנו בגדנו העוינו והרשענו וסרנו ממצותיך וממשפטיך המובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו, א-להינו וא-לה' אבותינו מחול לעונותינו ביום הכפורים הזה, ביום מקרא קדש הזה, ביום סליחת העון הזה, מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך, כאמור: אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחמאתיך לא אזכור (ישעיה מ"ג, כ"ה). ונאמר: מחיתי כעב פשעיך וכענן חמאתיך שובה אלי כי גאלתיך (ישעיה מ"ד, כ"ב). ונאמר: כי ביום הזה יכפר עליכם למהר אתכם מכל חמאתיכם לפני ה' תמהרו (ויקרא מ"ז, ל'). כי אתה סולחן לישראל ומוחלן לשבמי ישורון ודברך אמת וקים לעד, ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה. בא"י מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, אתה. בא"י מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה,

^{2.} Please note the important differences between the text as provided for by יום נאון and our text of שמונה עשרה for יום ביפור. The differences are underlined.

מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים. ואם חל להיות בשבת אומר מקדש השבת וישראל ויום הכפורים. ואומר רצה ומודים, ושים שלום, ומתודה אתה יודע וכו'. זו היא תפלת יחיד.

רב סעדיה גאון–ורבים מחבירינו מוסיפים בתפילות יום הכיפורים אצל זכר יציאת מצרים אבל חטאנו עוינו פשענו מרדנו וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו; וזה מותר להוסיף.

ספר המנהיג³ הלכות צום כיפור עמוד שנ'–וכתב רב סעדיה, יש שמוסיפין לאחר זכר ליציאת מצרים אבל אנחנו חמאנו, וכן כתב רבינו היי שכך מנהגם, ואין בכך הפסק ולא הפסד. ואחרי הווידוי והסליחות אומרים מחול לעוונותינו.

It would appear that the text as provided by רב עמרם גאון סולדוי offers a solution to the difficulty that Rav Soloveitchik believed was posed to an individual who recites וידוי during the סולדוי of ברכה באון היום סולדוי of מרכה באון. קידוש היום סולדוי provides for a short and non-specific ידוי The וידוי that includes references to more specific acts and that might cause one to break down is left to be recited after ארלהי שמונה עשרה יאון. שמונה עשרה resolves a difficulty that can be raised about the text as we recite it today. We say: ארלהינו וארלה׳ אבותינו ביום הכפורים הוה before we have admitted that we have sinned. That was a problem that the Rav Soloveitchik alluded to when he was quoted as saying that "Vidui . . . belongs, in the blessing mentioning the special sanctity of the day."

What made רב עמרם גאון's solution possible was the fact that the minimum requirement for saying וידוי is to recite the words: 4 אבל אנחנו חמאנו as we learned from the אבל אנחנו in cited above. This fact also explains another matter we have recently discussed; i.e the position of דמאתי לפניך, י–י מלא רחמים, רחם that the line: רחם וחנון, חמאתי לפניך, י–י מלא רחמים, רחם represents וידוי that we recite in וידוי The words: וידוי found in that line are unquestionably a statement of וידוי.

We do not have any record of the practice to recite an abbreviated form of וידוי in the of סידוש היום מום מום לים כיפור dating from after the 1200's. It is very difficult to explain why the practice disappeared.

^{3.} R. Abraham ben R. Nathan was born in Lunel, Provence, c. 1155. Ra'avan HaYarchi (so named to differentiate from R. Eliezer ben R. Nathan of Germany) was born to a many-branched rabbinical family and was a relative and student of R. Isaac ben R. Abba Mari of Marseilles (author of the Ittur).

^{4.} מור אורח חיים סימן תרז–ועיקר הוידוי הוא אבל אנחנו חטאנו אלא שנהגו לומר גם שאר דברים כגון מה נאמר לפניך ואתה יודע רזי עולם ועל חטא ועל חטאים וא–להי עד שלא נוצרתי. ובאשכנז נוהגי לומר על חטא על סדר אלפא ביתא ומפרטינו בו החטאים וכ"כ צ"ע וכ"כ רמב"ם ז"ל האר"י כתב שצריך לפרט החטא ובספרד אין נוהגי לאומרו וכן נראה שאין צריך לפרט החטא שרוע אומר שאבץ לפרט החטא והלכת כדבריו.

Translation: The essence of confession lies in the words: but we have sinned. Nevertheless, it became an accepted practice to add more text such as the words: what can we say to You and You know the secrets of the Universe and Al Cheit, V'Al Ha'Chataim, V'Elokei Ad She'Lo Notzarti. In Ashkenaz, it is customary to recite lines beginning with the words Al Chet in alphabetical order and to delineate in great detail their sins. So wrote the Rambam. Rav Yehudah wrote that it is necessary to list the sins in detail. In Sepharad it was not customary to do so. It appears that their practice is correct. Rav Amrom wrote that it is not necessary to list the sins in detail and the Halacha follows his opinion.